

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל

הסכם בין קבוצת שוקן לוואלה תקשורת לעניין שיווק תכני לוחות מודעות

1. פתח דבר

ביום 20 בפברואר 2006 הונחה על שולחני בקשה למתן פטור מאישור הסדר כובל, להסדר שעניינו שיווק בלעדי על ידי וואלה תקשורת של תכני לוחות המודעות מקבוצת שוקן.

בחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי. לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, באתי למסקנה כי הכבילות אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של השוק המושפע מן ההסדר, כי הן אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראיתי לנכון להעניק להסדר פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "**חוק ההגבלים העסקיים**"), בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. ההסדר

2.1 תיאור הגורמים הרלבנטיים לבקשת הפטור

וואלה תקשורת בע"מ (להלן: "**וואלה**") היא חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב. בעלי המניות העיקריים בה הם: בזק בינלאומי בע"מ, הוצאת עיתון הארץ בע"מ והציבור. עיקר עיסוקה של החברה, באמצעות חברת בת, הוא הפעלת שער כניסה לאינטרנט (להלן: "**פורטל**"), המכונה וואלה!

קבוצת שוקן מורכבת ממארג של חברות אשר פועלות בתחומים שונים של ענף התקשורת, שהעיקריים בהם (והרלוונטיים ביותר לענייננו) הם תחום העיתונות היומית (עיתון "הארץ") ותחום המקומונים (שבו לקבוצת שוקן פעילות ענפה ועתיקת יומין).¹

¹ הצדדים הפורמליים להסכם נושא בקשת הפטור הם טלטל ערוצי תקשוב בע"מ (חברה בת בבעלות מלאה של וואלה תקשורת), הוצאת עיתון הארץ בע"מ, כלבו החדשה בע"מ והשקמה – הוצאה לאור בע"מ (שמוזגה בינתיים לתוך רשת שוקן בע"מ), כמו גם חברות הלוחות עצמן.

2.2 עיקרי ההסכם

ביום 19 בינואר 2006 נתתי הסכמתי לעסקת מיזוג, במסגרתה רכשה קבוצת שוקן שליטה בחברות לוח און ליין בע"מ ולוח הצעות עבודה בע"מ, המפעילות אתר אינטרנט ובו לוחות מודעות בנושאים שונים (להלן ביחד: "**חברות הלוחות**"). עסקה זו אושרה לאחר שבדיקת המחלקה הכלכלית של הרשות העלתה, כי בהתחשב במעמדם של הצדדים ובדפוסי התחרות בתחום הלוחות לפילוחיו השונים, אין היא מקימה חשש של ממש לפגיעה בתחרות.

כחלק ממהלך המיזוג הסדירו הצדדים היבטים שונים של העשייה המשותפת בחברות הלוחות.² בין השאר, הגיעו הצדדים לכלל הסכמה ולפיה תכני הלוחות של קבוצת שוקן יתועלו באופן בלעדי לחברות הלוחות וישווקו באופן בלעדי על ידי וואלה, בין השאר בדרך של הפניה (Link) לאתר חברות הלוחות. כנגד התחייבותה של קבוצת שוקן לשווק את תכני הלוחות רק באמצעות וואלה התחייבה וואלה שלא לשווק תכני לוחות מתחרים. בהסכם נקבע, כי התחייבויות אלה יעמדו מיום תחילת ההסכם ועד שלוש שנים מיום שאחזקות קבוצת שוקן בהונה המונפק של וואלה יפחתו מ- 15.3%³ לטענת הצדדים, ההסדר ביניהם יאפשר לקבוצת שוקן לרתום את וואלה כפלטפורמה לקידום אתרי הלוחות, בעוד שוואלה תבטיח לעצמה בידול בתחום תכני הלוחות וכן תשמר בידה את היכולת לקצור את פירות מאמצי השיווק שהושקעו בקידום אתרי הלוחות.

3. השפעת ההסדר על התחרות

כאמור לעיל, לאחרונה הענקתי להארץ היתר לרכוש שליטה בחברות הלוחות. היתר זה ניתן, בין השאר, לאחר שבדיקות שערכו כלכלני הרשות העלו, כי תחום לוחות המודעות לפילוחיו השונים הינו תחום תחרותי. בתחום זה פועלים שחקנים בעלי מוניטין מתחום העיתונות הכתובה (כגון ידיעות אחרונות ומעריב) לצד גופים רבים הפעילים במדיה האינטרנטית עצמה, בקטגוריות שונות של לוחות מודעות (מודעות דרושים, דירות, רכב וכו').

מבנה ענפי זה משפיע כמובן גם על ניתוח השפעותיו המסתברות של ההסדר הנדון על התחרות. הביזור היחסי של השווקים המושפעים מן ההסדר מפיג את החשש העיקרי שעלול לקום בהסדרים כגון אלה, הוא החשש מפני חסימת שוק (Market Foreclosure).⁴ חשש זה מתמקד במצבים בהם מחזיק אחד הצדדים להסדר במעמד דומיננטי, שאז התחייבותו לאספקה או לשיווק בלעדי עלולה להביא לחסימת תשומה חיונית או פלטפורמה שיווקית מהותית בפני הגופים

² וואלה תישאר בעלת מניות מיעוט בחברות הלוחות.

³ ההסכם קובע, כי למשך שנתיים נוספות תהיה לוואלה זכות סירוב ראשונה בקשר עם שימוש או הפצת תכני הלוחות באינטרנט, כך שתינתן לה האפשרות להשוות את התנאים המוצעים לקבוצת הארץ על ידי צד שלישי. לפי ההסכם, במקרה של ירידת החזקתה של וואלה (חברת הבת טלטל) באיזה מחברות הלוחות מתחת ל- 20%, תהיה נתונה לה הזכות לבטל את זכויות והתחייבויותיה כלפי אותה חברה.

⁴ חשש נוסף שעלול להתעורר במקרה הנדון הוא להפחתת התחרות הפוטנציאלית בתחום הלוחות בין וואלה לבין קבוצת שוקן, אך גם חשש זה אינו ממשי בהינתן נסיבות העניין ובהתחשב במאפייני התחרות שהוצגו לעיל.

המתחרים בצד השני להסדר. אולם, מקום בו קיימות אלטרנטיבות מגוונות ומשמעותיות למוצר או לשירות הנחסם, מוקהה (ואף מופג) החשש לפגיעה בתחרות.

מן הכלל לפרט, ההסדר נושא הפטור אינו מקים חשש של ממש לפגיעה בתחרות, שכן לגופים המתחרים בקבוצת שוקן קיימות אלטרנטיבות מגוונות לשיווק תכני הלוחות שלהם ולגופים המתחרים בוואלה קיימות חלופות מגוונות לתכני הלוחות של קבוצת שוקן.

כך, ככל שמדובר בלוחות של העיתונים היומיים המתחרים, הרי שאלה נהנים ממוניטין רב ומקושרים בקשרי בעלות לפורטלים פופולאריים (ynet, nrg). ספקי לוחות אחרים יכולים להתקשר בהסדרי שיווק עם פורטלים פופולאריים אחרים, עם אתרים פופולאריים בכלל וכן לפרסם את תכני הלוחות בדרכים נוספות. מנגד, לרשות הפורטלים המתחרים בוואלה עומדות חלופות מגוונות של תכני לוחות (אינטרנטיים ומודפסים), כך שאין חשש שההסדר יקים להן נכות תחרותית של ממש.

פטור זה ניתן לתקופה בת שש שנים, בסיומה ייבחנו השפעותיו של ההסדר על התחרות מחדש.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש. פטור זה יפקע ביום 7.3.2012.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, 7 במרץ 2006

ו' אדר תשס"ו